

«HVA ER VIRKELIG?». På filosofidagen kommer videregående elever fra hele landet for å grunne over de store spørsmålene.

Klassekampen møtte videregående elever på Filosofidagen:

– Vil tenke sjæl

Filosofiforeningen samler ungdom fra hele landet for å tenke høyt. Målet er å styrke filosofiens stilling i skolen.

FILOSOFI

Av Mari Brenna Vollan og Maria Horvei (tekst) og Linda Bournane Engelberth (foto)

– Hva stemmer mest – jeg er ikke hva jeg kommer til å bli, eller jeg er ikke hva jeg var? Vær så god, seksti sekunder.

Det er tidlig formiddag i Fritt Ords lokaler, og femti videregående elever er i gang med «filosofisk oppvarming». To og to sitter vendt mot hverandre, den ene skal stille spørsmål mens den andre svarer og det er viktig å ha øyekontakt. Det summer av stemmer, og flere gestikulerer ivrig. Thor Steinar Grødal, leder

FAKTA:

Filosofidagen:

■ Arrangementet i regi av Filosofiforeningen for videregående skole.

■ Dagen består av foredrag og gruppediskusjoner, og etterfølges av andre runde i NM i filosofi. De som vinner denne går videre til Filosofilympiaden for ungdom fra hele verden.

■ Filosofiinteresserte elever fikk for alvor et tilbud i 2006, i form av faget Historie og filosofi. Det er et valgfag som går over fem timer hver uke.

for Filosofiforeningen for videregående skole, har regien.

– Vi vil skape et forum der filosofielever kan få utfolde seg og dyrke sine faginteresser med likesinnede, forteller han.

Relevant for andre fag

Mens filosofifaget er på vei ut av skolesystemet i flere land, pågår det i Norge en offensiv for å styrke det. For andre år på rad arrangerer Filosofiforeningen en egen dag for elever ved videregående sko-

ler som har filosofi som valgfag. Arrangementet er et av flere tiltak for å øke interessen for de store spørsmålene blant ungdom, og har fått støtte av Stiftelsen Fritt Ord.

– Filosofi lærer folk å tenke på andre måter enn bare å reprodusere fakta. Det gjør at elevene kan lære å se sammenhenger, og få et skarpere fokus på problemer som går igjen i religion, historie eller norsk. For eksempel spørsmålet om hva som er rett og galt. Det er veldig utviklende, mener Grødal, som også er lærer ved Foss videregående skole.

Filosofi til hverdagsbruk

De som har fått plass i salen til Fritt Ord er de femti beste deltakerne i essaykonkurransen NM i filosofi. Det er lite nøyling å spore når spørsmål som «Er din identitet uavhengig av hva du gjør?» skal besvares i løpet av ett minutt.

– Jeg får så mange tanker og meninger av å ha filosofi. Uansett hvilket tema vi har om blir jeg engasjert, forteller Adrian H. Haugen, elev ved Foss videregående skole.

Han mener fagdisiplinen ikke trenger å være noe van-

skelig tilgjengelig for ungdom.

– Man kan holde seg unna enkeltfilosofene, og heller finne ut hva man tenker om ulike problemstillinger selv. Det å gi seg selv mulighet til å se ting i et nytt lys, kan hjelpe deg i hverdagen. For eksempel med hvordan du forholder deg til andre mennesker, og at det er mulig å stille spørsmål uten å være i mot, sier han.

Ser sammenhenger

I løpet av dagen skal elevene ha foredrag og diskusjoner om ulike filosofiske problemstillinger. Professor Bjørn Ramberg skal forelese om etikk. Han mener det har store fordeler å engasjere seg i filosofi tidlig.

– Jeg tror elevene utvikler en evne til å sette de tingene som oppstår dem inn i en større sammenheng. De lærer seg å se prinsipielle sammenhenger, og større mønstre som kan gi mening til bitene, sier han.

Ifølge Ramberg er det grenseløst hvilke filosofiske temaer som er relevante for ungdommen.

– Vitenskapens rolle i samfunnet i dag, for eksempel.

Jeg ser på bevissthetsfilosofi, og prøver å trekke linjer til etikk og politikk – gjennom menneskets forhold til andre arter.

Gjennomskuer politikere

Monica Roland deltok også da dagen ble arrangert for første gang i fjor. Hun er stipendiat i filosofi ved Universitetet i Oslo, og mener det har stor verdi for elevene å bli bevisst på sin egen evne til selvstendig refleksjon.

– Hvis man er engasjert i samfunnsdebatt, er det viktig at også unge mennesker kan vite hva de viktige, store spørsmålene i dag. Hvis man for eksempel vil kunne gjennomskue dårlige politiske argumenter, er filosofi et godt verktøy, mener hun.

De siste årene har det vært mye snakk om å løfte fram realfagene, og lokke elever til yrker som for eksempel ingeniør. Er et arrangement som dette et kontratiltak fra humaniora sin side?

– Nei, men jeg tenker at uansett om man skal bli ingeniør eller sykepleier, er evnen til refleksjon viktig. Det bør ikke være forbeholdt filosofer.

mariv@klassekampen.no

Johannes S. Bjartnes

Hva tiltrekker deg ved filosofifaget?

– Det å kunne tenke annerledes og uten regler. Vi blir trent i å tenke over for eksempel politikk, og ha en mening om det. Man blir flinkere til å sette ord på ting, og diskutere abstrakte tanker.

– Har du en favorittfilosof?

– Jeg liker å tenke over eksistens, så det må kanskje bli eksistensfilosofene fra det forrige århundre. Jeg er ikke enig med så mange av dem, men liker hvordan de tenker som gruppe.

Susanne N. Gripsrud

Hva tiltrekker deg ved filosofifaget?

– At du kan stille så mange spørsmål du vil, og dvele ved alt. Vi diskuterer mye, og det senker terskelen din for å gripe inn i en diskusjon uten å ha full kunnskap om emnet.

– Hvordan kan filosofi gjøres lettere tilgjengelig for folk?

– Jeg tror ikke nødvendigvis det er så fjernt fra folks hverdag. Filosofiske spørsmål er noe man stiller seg underbevisst hele tida. Begrepet i seg selv bør ikke være så forgyllt, men heller bli allemannseie.

Adrian H. Haugen

Hva tiltrekker deg ved filosofifaget?

– At man får lov til å utforske egne tanker, noe du ikke gjør i andre fag. Det utgjør hele forskjellen, og gjør meg mye mer engasjert. Andre fag blir veldig «hør, lær og gjenfortell». I filosofi får vi noe ekstra.

– Har du en favorittfilosof?

– I en oppgave skrev jeg om eksistensfilosofene, og konkluderte med hvorfor jeg mislikte hver eneste en. Det var litt morsomt at jeg fikk en god karakter. Det er meningene dine som betyr mest, så lenge du klarer å uttrykke dem godt.

